

Fylkesmannens vurdering av Folldal kommune - 2020

Fylkesmannens kommunebilde bygger på tilgjengelig KOSTRA-statistikk, annen nasjonal statistikk, tilsyn, økonomiforvaltning og kommunedialog. Vi har med utgangspunkt i dette utarbeida ROS-analyser for ulike tjenester. Kommunebildet vi presenterer, er et sammendrag av hvordan Fylkesmannen oppfatter status og utfordringer på sentrale fagområder i kommunen. ROS-analyser gjelder kun fagområder der Fylkesmannen gjennomfører tilsyn eller er tillagt et ansvar i lov eller forskrift.

Vi har valgt å gruppere kommentarene i tre kategorier:

	Områder med god kompetanse, kapasitet og kvalitet
	Områder med forbedringspotensial innen kompetanse, kapasitet og kvalitet
	Områder som er sårbare innen kompetanse, kapasitet og kvalitet

SSBs befolkningsprognose anslår en endring fra 1 577 innbyggere i 2019 til 1 265 i 2040 etter hovedalternativet.

Antall personer i yrkesaktiv alder 20-66 år pr 80 åring endrer seg fra 7,5 i 2019 til 6,2 i 2025 og 3,2 i 2040. Nasjonale gjennomsnittstall er 14,5, 12,3 og 7,2.

1. Samfunns- og arealplanlegging

Samfunnsdelen er 8 år gammel og bør revideres. Arealdelen til kommuneplanen er nylig revidert. Kommunen har god fagkompetanse, men er sårbar på kapasitet.

2. Barn og unge

Skole

Elevene i Folldal har i gjennomsnitt 42,7 grunnskolepoeng over de siste 5 år (2014-2019), landsgjennomsnittet ligger på 41,4.

Barnevern

Kommunen har inngått i et interkommunalt samarbeid med Tynset som vertskommune. Dette har bidratt til å redusere sårbarheten og bedre kvaliteten.

3. Helse og velferd

Rus og psykisk helse

Kommunen har gjennomført egenkartlegging i [Brukerplan](#). Kommunen rapporterer også at det er sammenheng og koordinering mellom tjenestnivåene innen rus og psykisk helse.

Helse og omsorg

Legetimer per uke per beboer i sykehjem er 1,47 timer mot 0,57 timer på landsbasis, noe som er svært bra.

Sosiale tjenester

Kommunen har en lav andel (2,8 prosent) personer som mottar sosiale tjenester (Innlandet 3,2 prosent). Kommunen har en lav andel (15,9 prosent) unge mottakere av sosiale tjenester, samt en lav andel (29,5 prosent) personer som mottar sosiale

tjenester over en lengre periode (mer enn 6 mnd.). Kommunen har en interkommunal handlingsplan mot vold i nære relasjoner.

Folkehelse

Kommunen har en folkehelseplan som viser oversikt over helsetilstanden i befolkningen og de positive og negative faktorer som kan virke inn på denne. Kommunen har et tverrfaglig team for å kunne iverksette tiltak som fremmer folkehelsen. Kommunen har frisklivssentral.

4. Samfunnssikkerhet

Ved tilsyn i 2017 ga kommunen et godt inntrykk, men fikk avvik på grunn av mangler ved helhetlig ROS.

5. Landbruk

Av kommunens samlede verdiskaping utgjør landbruket og landbruksbasert industri 13 prosent. Kommunen har en god forvaltningspraksis og tilfredsstillende kapasitet som jordbruksmyndighet. Som skogbruksmyndighet har kommunen tilfredsstillende kompetanse. Det kan imidlertid stilles spørsmål om det er tilstrekkelig kapasitet. Det kreves minimum tre risikobaserte stikkprøvekontroller av skogtiltak pr kommune.

1. Kommuneøkonomi

Kommunen vurderes totalt sett å ha moderat økonomisk handlefrihet. Noe varierende netto driftsresultater de siste årene, og med en negativ trend fra 2015 til 2018. Det er planlagt for et lavt, men positivt driftsresultat i 2019 og i økonomiplanperioden. Gjeldsnivået er moderat, men renter/avdragsnivået er høyt og utgjør 6,1 prosent av driftsbudsjettet. Det har blitt noe redusert de siste årene, men i planperioden er det lagt opp til en økning. Kommunen har grei likviditet, men noe lavt disposisjonsfond. Befolkningsnedgang og flere eldre vil kreve omstillinger i kommunen.

2. Helse og velferd

Rus og psykisk helse

Kommunen har ikke rutiner for å identifisere vold- eller rusmiddelproblematikk hos de som mottar kommunale tjenester. De har ikke oversikt over antall personer som henvender seg vedrørende vold i nære relasjoner eller har vært utsatt for seksuelle overgrep. Kommunen og lokalt DPS avsluttet interkommunalt forprosjekt om å opprette FACT team. Kommunen utreder nå sammen med kommunene i Nord-Østerdal en annen samhandlingsmodell, interkommunal rus- og psykisk helsetjeneste. Vi anbefaler at konklusjonene fra denne utredningen gjennomføres.

[Handlingsplan for forebygging av selvmord og selvskading](#) er ikke kjent eller implementert. Kommunen har ikke rutiner og prosedyrer for tverrsektoriell samhandling om vold/overgrep.

Helse og omsorg

Årsverk med helseutdanning inkludert sykepleiere i omsorgstjenesten ligger litt under landsgjennomsnittet på 73,6 prosent (landsgjennomsnittet er på 74,8).

16,9 prosent av innbyggere som er over 80 år bor på sykehjem, på landsbasis er det 12,1 prosent. Det fremstår derfor som at kommunen bør vurdere tiltak opp mot nasjonale anbefalinger om å styrke hjemmebaserte tjenester.

Sosiale tjenester

Kommunen har 11,4 prosent barn som bor i husholdninger med vedvarende lavinntekt, og bør være oppmerksom på dette. Kommunen bør vurdere å benytte elektronisk søknadsskjema for økonomisk sosialhjelp, som anses som et godt virkemiddel for tilgjengelige tjenester.

3. Klima

Fylkesmannen oppfordrer kommunen til å ha en mer oppdatert plan for klima- og energispørsmål, gjeldende planer fra 2013. Kommunen rapporterer i kommuneundersøkelsen 2019 å ha gjennomført klima- og energiltak siste år, som energispareprosjekt, hvilket er positivt. Fylkesmannen oppfordrer til forsterket innsats, og viser bl.a. til at kommunen ikke har søkt midler fra Klimasats siden 2016.

1. Helse og velferd

Rus og psykisk helse

Det fremkommer av kommunens rapportering på IS 24/8 at de ikke har oversikt over i hvilken grad de ivaretar brukermedvirkning jf. Pasient – og brukerrettighetslovens § 3-1 Helse og omsorgstjenestelovens § 9-3. Kommunen har ikke ansatt psykolog i helse- og omsorgstjenestene noe som er et lovkrav fra 2020.

Folkehelse

Kommunen gjennomfører ikke systematiske tilsyn med miljørettet helsevern i barnehager og skoler

Sosiale tjenester

Kommunen har ingen deltagere i kvalifiseringsprogrammet, og bør rette en innsats for å tilby dette til personer i målgruppen, jf. Stl § 29.